

PHÂN CẤP QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ GIÁO DỤC DƯỚI GÓC NHÌN PHÁP LÝ VÀ THỰC TIỄN

PHẠM THỊ TUYẾT MINH (*)

TÓM TẮT

Phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục trong thời gian qua khẳng định một bước tiến mới trong quá trình cải cách hành chính nhà nước và quản lý giáo dục. Bài viết nêu lên sự cần thiết của phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục, phân tích thực trạng về những quy định, thực tiễn của quá trình thực hiện quy định đó và đề xuất các giải pháp thực hiện phân cấp nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục trong thời kỳ mới.

Từ khóa: pháp lý, phân cấp quản lý nhà nước, phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục.

ABSTRACT

Decentralization of state management in education in recent years confirms a new step in the state administration and education administration reform. The article highlighted the necessity of state decentralization education, analyzed situation of regulations, and status of implementing such regulations and proposed solutions for decentralization to meet fundamental and comprehensive innovation requirement of education in the new period.

Keywords: legislation, government decentralization, decentralization of state management in education.

1. PHÂN CẤP VÀ PHÂN CẤP QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ GIÁO DỤC

Tiếp cận ở góc độ quản lý, phân cấp quản lý là một trong những phương thức quản lý được sử dụng phổ biến vì phương thức này giải quyết được những khó khăn, hạn chế của cơ chế tập trung và phát huy được tính năng động, sáng tạo của cấp dưới, tạo sự thuận lợi và hiệu quả trong công tác quản lý nhà nước. Quan điểm phân cấp quản lý được thể hiện trước hết trong các văn kiện của Đảng, Văn kiện Đại hội Đảng IX xác định “phân công, phân cấp, nâng cao tính chủ động của chính quyền địa phương” và “phân cấp mạnh và toàn diện giữa các cấp trong hệ thống hành chính nhà nước” là

một trong những định hướng nhằm cải cách thể chế và phương thức hoạt động của nhà nước.

Theo Đề án phân cấp quản lý nhà nước Trung ương - địa phương của Bộ Nội vụ thì “phân cấp được hiểu là việc chuyển giao nhiệm vụ, thẩm quyền từ cơ quan quản lý nhà nước cấp trên xuống cơ quan quản lý cấp dưới nhằm đạt mục tiêu chung là nâng cao hiệu quả quản lý”.

“Phân cấp thực chất là việc phân công chức năng, phân định nhiệm vụ, quyền hạn cho từng cấp hành chính. Nhìn từ chế độ quản lý thì bản chất của phân cấp là việc cấp trên chuyển giao những nhiệm vụ, quyền

(*) Thạc sĩ, Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

hạn do mình nắm giữ cho cấp dưới thực hiện một cách thường xuyên, liên tục bằng phương thức ban hành văn bản quy phạm pháp luật, hoặc bằng cách chuyển cho cấp dưới thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn cụ thể bằng các quyết định hành chính” (Phạm Hồng Thái, 2008).

Như vậy, phân cấp quản lý là trao cho mỗi cấp chính quyền, tổ chức trong bộ máy nhiệm vụ, quyền hạn tương ứng để giải quyết những công việc nhất định tùy vào tính chất của công việc theo những nguyên tắc cụ thể.

Phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục là quá trình thiết kế lại hệ thống quy trình, trách nhiệm, quyền hạn và tính chịu trách nhiệm theo hướng dịch chuyển từ cấp trên xuống cấp dưới, nhà trường và cộng đồng cũng như quy trình quan hệ công việc giữa các bên liên quan (trong và ngoài hệ thống quản lý giáo dục) nhằm sử dụng hiệu quả tối đa các nguồn lực đạt tới mục tiêu đề ra (Nguyễn Hồng Thuận, 2009).

Chiến lược phát triển giáo dục 2011-2020 nhận định: “Quản lý giáo dục vẫn còn nhiều bất cập, còn mang tính bao cấp, ôm đồm, sự vụ và chông chéo, phân tán; trách nhiệm quản lý chuyên môn chưa đi đôi với trách nhiệm, quyền hạn quản lý về nhân sự và tài chính”. Đây là một trong những nguyên nhân chủ yếu ảnh hưởng đến sự phát triển giáo dục - đào tạo trong những năm qua. Do đó, để đạt mục tiêu phát triển giáo dục - đào tạo giai đoạn 2011 - 2020, Chiến lược đã xác định đổi mới công tác quản lý giáo dục là giải pháp đột phá. Vì vậy, chú trọng thực hiện tốt phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục là một nhiệm vụ cần thiết trong giai đoạn hiện nay.

2. THỰC TRẠNG PHÂN CẤP QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ GIÁO DỤC

“Giáo dục - đào tạo là quốc sách hàng đầu, đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho sự phát triển bền vững” (Luật Giáo dục, 2005). Kết quả của giáo dục - đào tạo hình thành nhân cách, tri thức của con người, vì vậy, giáo dục và quản lý giáo dục luôn được xã hội quan tâm từ việc xây dựng chính sách giáo dục, đầu tư cho giáo dục, xây dựng thiết chế, nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy cho từng ngành, bậc học.

Những đổi mới trong giáo dục - đào tạo thời gian qua đã khẳng định sự quyết tâm của các cơ quan nhà nước xây dựng một nền giáo dục tiên tiến, hiện đại. Đổi mới quản lý nhà nước về giáo dục hiện nay được thể hiện dưới nhiều nội dung, trong đó có quy định về phân cấp quản lý. Phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục hiện nay được thực hiện theo Nghị định số 115/2010/NĐ-CP ngày 24/12/2010 của Chính phủ “quy định trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục” và Thông tư số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV ngày 29/5/2015 của Bộ Giáo dục - Đào tạo và Bộ Nội vụ hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức của Sở Giáo dục - Đào tạo thuộc ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Phòng Giáo dục - Đào tạo thuộc ủy ban nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh” và các văn bản liên quan như: Nghị định số 24/2014/NĐ-CP của Thủ tướng Chính phủ Quy định tổ chức các cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và Nghị định số 37/2014/NĐ-CP quy định tổ chức các cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân cấp huyện, quận, thị xã, thành phố trực thuộc tỉnh; Quyết định số 14 /2008/QĐ-BGDĐT ngày 07 tháng 4 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục - Đào tạo ban hành Điều lệ trường mầm non; Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30 tháng 12 năm

2010 Ban hành Điều lệ trường tiểu học; Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28 tháng 3 năm 2011 Ban hành Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học.

Phân cấp quản lý trong giáo dục đã được triển khai trong quá trình cải cách hành chính nhà nước, được tiến hành song song với phân cấp các ngành, lĩnh vực khác. Những nội dung về phân cấp quản lý giáo dục theo các văn bản trên quy định công tác quản lý nhà nước về giáo dục, sắp xếp, tổ chức và quy định cụ thể chức năng, nhiệm vụ của bộ máy giáo dục từ cấp tỉnh đến cấp huyện. Theo đó, chất lượng dạy và học được củng cố, tạo nền tảng phát triển giáo dục ngày một tốt hơn.

Bên cạnh những kết quả đạt được cũng có những hạn chế, khó khăn trong thực hiện phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục, cụ thể như sau:

Thứ nhất, hệ thống văn bản quản lý nhà nước về phân cấp và một số văn bản liên quan chưa thống nhất

Một là, về quản lý cán bộ, công chức, viên chức ngành giáo dục.

Khoản 5, Điều 9 Nghị định 115/2010/NĐ-CP quy định trách nhiệm của Phòng Giáo dục - Đào tạo “Quyết định bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, miễn nhiệm, luân chuyển, cách chức, giáng chức đối với người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu, công nhận Hội đồng trường các cơ sở giáo dục trực thuộc; công nhận, không công nhận hội đồng quản trị, chủ tịch hội đồng quản trị, hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các cơ sở giáo dục ngoài công lập thuộc quyền quản lý của ủy ban nhân dân cấp huyện”. Tuy nhiên, theo Điểm b, Khoản 1, Điều 8 Thông tư số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV quy định trách nhiệm của Trưởng Phòng Giáo dục - Đào tạo

“Tham gia phối hợp với Trường phòng Nội vụ thực hiện quy trình, trình Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện: Quyết định bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, miễn nhiệm, luân chuyển, cách chức, giáng chức đối với người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu, công nhận, không công nhận hội đồng trường các cơ sở giáo dục trực thuộc Ủy ban nhân dân cấp huyện; quyết định công nhận, không công nhận hội đồng quản trị, chủ tịch hội đồng quản trị, hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các cơ sở giáo dục ngoài công lập thuộc thẩm quyền quản lý nhà nước của Ủy ban nhân dân cấp huyện theo quy định của pháp luật và phân cấp quản lý tổ chức cán bộ của Ủy ban nhân dân cấp tỉnh;

Bên cạnh đó, theo Điều lệ Trường Mầm non ban hành kèm theo Quyết định số: 14/2008/QĐ-BGDĐT ngày 07 tháng 04 năm 2008 của Bộ Giáo dục - Đào tạo tại Điều 16, 17 lại quy định “Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng do Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện bổ nhiệm đối với nhà trường, nhà trẻ công lập; công nhận đối với nhà trường, nhà trẻ dân lập, tư thực theo đề nghị của Trưởng Giáo dục - Đào tạo”. Như vậy, Nghị định 115/2010/NĐ-CP quy định “thuộc quyền quản lý của ủy ban nhân dân cấp huyện”, và không quy định rõ các cơ sở giáo dục trực thuộc Phòng Giáo dục – Đào tạo, Thông tư 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV có thêm cụm từ “Tham gia phối hợp với Trường phòng Nội vụ thực hiện quy trình, trình Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện” cho thấy quy định không thống nhất về thẩm quyền giữa chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện và Trưởng phòng Giáo dục - Đào tạo.

Hai là, về quy định ngạch viên chức.

Luật Viên chức có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2012, các văn bản hướng dẫn thi hành Luật Viên chức đều không quy định ngạch viên chức, chỉ có Luật Công chức quy

định ngạch công chức, vì vậy cho đến nay viên chức làm việc trong các đơn vị sự nghiệp công lập vẫn tính ngạch, bậc theo Luật Công chức, Bộ Giáo dục - Đào tạo và Bộ Nội vụ chưa có văn bản hướng dẫn cụ thể cho người làm việc trong các cơ sở giáo dục.

Ba là, về quản lý trường đại học trên địa bàn tỉnh.

Điểm c Khoản 1 Điều 5 của Nghị định 115/2010/NĐ-CP về trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục của các Bộ *chỉ đạo, kiểm tra các cơ sở giáo dục đại học, trung cấp chuyên nghiệp trực thuộc Bộ trong việc bảo đảm các điều kiện về thành lập trường, hoạt động giáo dục, mở ngành đào tạo*. Theo thông lệ, một số trường đại học được chủ động mở ngành đào tạo sau khi trình Bộ Giáo dục - Đào tạo và được duyệt, hiện nay, theo chủ trương mới của Bộ, phân cấp cho Sở Giáo dục - Đào tạo thẩm định điều kiện mở ngành đối với trường đại học trên địa bàn tỉnh. Tại Thành phố Hồ Chí Minh, hiện nay chưa chuyển các trường cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp thuộc các sở, ngành khác trên địa bàn thành phố về Sở Giáo dục - Đào tạo quản lý, đến nay còn 19 quận, huyện trường phòng Giáo dục - Đào tạo vẫn chưa được phân cấp trong việc ra quyết định bổ nhiệm cán bộ quản lý đối với các cơ sở giáo dục trực thuộc. Theo Sở Giáo dục - Đào tạo Cần Thơ, đến nay Ủy ban Nhân dân Thành phố Cần Thơ vẫn chưa giao thẩm quyền quản lý trực tiếp các trường cao đẳng, trường trung cấp, cơ sở thực hành sư phạm cho Sở Giáo dục - Đào tạo theo quy định. Việc giao chỉ tiêu tuyển sinh hằng năm của các trường trung cấp chuyên nghiệp được Bộ Giáo dục - Đào tạo giao trực tiếp cho các trường mà không có ý kiến của Sở Giáo dục - Đào tạo xác nhận năng lực thực tế của các trường tại thời điểm giao chỉ tiêu. Từ đó, việc xác định chỉ tiêu chưa đúng thực tế và điều kiện dạy học ở một số đơn vị.

Thứ hai, triển khai thực hiện các quy định về phân cấp chưa đồng bộ, triệt để về quy trình, thời gian thực hiện.

Phân cấp quản lý giáo dục không thực hiện thống nhất giữa các tỉnh với nhau và các huyện trong tỉnh, nhất là về chuyển chuyên, điều động, tiếp nhận viên chức. Nếu hai tỉnh phân cấp khác nhau sẽ dẫn đến quan hệ công tác không đồng nhất giữa hai cơ quan đại diện quyền chuyển, tiếp nhận của hai tỉnh. Nếu một giáo viên muốn chuyển ra khỏi tỉnh thì thẩm quyền chuyển của tỉnh đó và cơ quan tiếp nhận của tỉnh cần chuyển đến có khả năng do Sở Nội vụ tỉnh, thành thực hiện hoặc Sở Giáo dục - Đào tạo tỉnh, thành phố (nếu phân cấp giáo dục về Sở Giáo dục - Đào tạo thống nhất quản lý); nếu chuyển xuống huyện thì do Phòng Giáo dục - Đào tạo huyện (nếu phân cấp quản lý giáo dục từ trung học phổ thông trở xuống về ủy ban nhân dân huyện quản lý).

Việc chuyển, điều động, tiếp nhận viên chức cũng không đồng nhất trong quy trình giải quyết. Mỗi tỉnh quy định mỗi quy trình cũng sẽ gây khó khăn rất nhiều cho một cá nhân khi liên hệ chuyển công tác mà không phải cá nhân nào cũng có thể biết trước quy trình để thực hiện đúng. Như vậy sẽ gây lãng phí về thời gian, chi phí đi lại để liên hệ giải quyết công việc, bổ sung hồ sơ. Thực trạng các tỉnh phân cấp không đồng nhất và nội dung, quy trình khác nhau đã gây rất nhiều khó khăn cho cá nhân có nhu cầu chuyển công tác và cả các cơ quan giải quyết công việc (Nguyễn Kiến Phúc, 2012).

Phân cấp không thống nhất các huyện trong tỉnh. Công tác phân cấp quản lý giáo dục của ủy ban nhân dân tỉnh cho các huyện, thành phố chưa rõ ràng nên hiện nay việc ủy quyền của ủy ban nhân dân cấp huyện cho Phòng Giáo dục - Đào tạo ở mỗi địa phương có cách vận dụng khác nhau, chưa tạo được sự thống nhất trong quản lý

giáo dục ở địa phương, nhất là việc giao quyền chủ động cho các Phòng Giáo dục - Đào tạo trong công tác tổ chức cán bộ và công tác tài chính; Hiện nay, các Phòng Giáo dục - Đào tạo của các địa phương chưa thực hiện thống nhất về trách nhiệm quản lý đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức ngành giáo dục - đào tạo cấp huyện; việc tham mưu cho Chủ tịch ủy ban nhân dân cấp huyện bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, miễn nhiệm, luân chuyển, cách chức, giáng chức người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu các cơ sở giáo dục công lập có địa phương thì giao Phòng Giáo dục - Đào tạo chủ trì, có địa phương lại giao cho Phòng Nội vụ chủ trì, phối hợp với Phòng Giáo dục - Đào tạo tham mưu, có địa phương chưa xác định rõ trách nhiệm tham mưu và trình là của đơn vị nào...

Qua đó cho thấy, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Sở, Phòng Giáo dục - Đào tạo theo quy định đã thể hiện rõ trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục trên địa bàn nhưng hiện nay một số nội dung chưa thực hiện, hoặc thực hiện nhưng không đầy đủ, thiếu thống nhất dẫn đến hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước của Phòng Giáo dục - Đào tạo còn những hạn chế nhất định.

Thứ ba, nhận thức của công chức, viên chức về phân cấp quản lý chưa rõ ràng, thống nhất.

Phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục là phù hợp với chương trình cải cách hành chính nhà nước và yêu cầu đổi mới giáo dục. Các cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục thường “nặng” về công tác chuyên môn hơn là công tác quản lý về giáo dục như xây dựng kế hoạch, tài chính, nhân sự, thanh kiểm tra, vì vậy chưa thể hiện quyết tâm cao trong phân cấp quản lý giáo dục theo từng lĩnh vực cụ thể. Trên thực tế, việc phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục còn “chậm” so với các ngành, lĩnh vực khác, chưa linh hoạt, sáng tạo trong việc phân cấp, ủy ban nhân

dân các cấp còn chần chừ, chưa quyết liệt; Sở Giáo dục - Đào tạo và Phòng Giáo dục - Đào tạo chưa mạnh dạn tham mưu, đề xuất mà chỉ tập trung vào công tác chuyên môn đến khi “vướng” về tài chính, nhân sự thì “đổ lỗi” cho phân cấp chưa hiệu quả.

Thứ tư, sự phối hợp của các cơ quan trong việc thực hiện phân cấp còn yếu.

Sở Giáo dục - Đào tạo và Sở Nội vụ vẫn chưa thực hiện đảm bảo vai trò, trách nhiệm của Sở chủ quản trong việc chủ trì, phối hợp với các Sở ngành liên quan nhằm tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh kịp thời trong công tác chỉ đạo, điều hành triển khai thực hiện trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục. Các Sở vẫn còn tư tưởng truyền thống “biên chế” là của Nội vụ, “chuyên môn về Giáo dục - Đào tạo” là của giáo dục - đào tạo, “kinh phí” là của tài chính và Ủy ban nhân dân các cấp quản lý theo chức năng của từng cơ quan mà quên đi sự phối hợp của các cơ quan trong phân cấp nên việc phân cấp còn hình thức, chưa rõ ràng.

3. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN QUAN TÂM ĐỐI VỚI PHÂN CẤP QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ GIÁO DỤC HIỆN NAY

Thứ nhất, sửa đổi và bổ sung, hoàn thiện một số quy định của Nhà nước về phân cấp quản lý giáo dục và các văn bản liên quan.

Như phần thực trạng đã nêu, một số điểm, điều, khoản của Nghị định 115/2010/NĐ-CP và Thông tư 47/2011/TTLT-BGDĐT-BNV chưa thống nhất dẫn đến hiểu sai và vận dụng không đúng trong thực tế. Tại Khoản 1 Điều 5 của Nghị định 115/2010/NĐ-CP, vai trò của Bộ Giáo dục - Đào tạo rất lớn trong việc mở ngành đào tạo đối với các trường đại học trên địa bàn tỉnh trong khi vai trò của Sở Giáo dục - Đào tạo còn rất mờ nhạt. Một số trường đại học trực thuộc Bộ trên địa bàn tỉnh xem Sở

Giáo dục - Đào tạo như cơ quan đồng cấp, không có cơ chế phục tùng, vì vậy, cần quy định cụ thể bằng văn bản pháp quy để đảm bảo chủ trương phân cấp mở ngành đào tạo mới cho các trường đại học trên địa bàn được thực hiện đúng và đầy đủ.

Thống nhất lại cách quy định tại Khoản 5, Điều 9 Nghị định 115/2010/NĐ-CP quy định trách nhiệm của Phòng Giáo dục - Đào tạo, Khoản 1, Điều 8 Thông tư số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV quy định trách nhiệm của Phòng Giáo dục - Đào tạo, Thông tư số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV quy định có chiều hướng linh hoạt hơn và mang tính phân cấp cao hơn Nghị định 115/2010/NĐ-CP. Một số địa phương, cán bộ quản lý vẫn chưa thống nhất việc bổ nhiệm Hiệu trưởng các trường công lập trên địa bàn là của ủy ban nhân dân hay Sở, Phòng Giáo dục - Đào tạo. Do vậy, để thực hiện phân cấp rõ ràng cần có văn bản cao nhất quy định cụ thể thẩm quyền phân cấp cho các cơ quan quản lý giáo dục. Ngoài ra, sửa đổi, bổ sung những nội dung liên quan của Nghị định 115 cho phù hợp với các Nghị định số 24/2014/NĐ-CP của Chính phủ và Nghị định số 37/2014/NĐ-CP. Bên cạnh đó một số trường đại học, cao đẳng ngoài công lập xuất hiện mâu thuẫn về quyền lợi kinh tế giữa các nhà đầu tư của trường. Hội đồng quản trị và hiệu trưởng một số trường đã hết nhiệm kỳ nhưng chưa tổ chức được đại hội cổ đông để bầu hội đồng quản trị và hiệu trưởng nhiệm kỳ tiếp theo do chưa thống nhất được về việc sử dụng vốn cổ đông... Việc này ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo, quyền lợi người học và ảnh hưởng đến an ninh, chính trị, xã hội. Nguyên nhân của những hạn chế trên do các văn bản hướng dẫn Luật Giáo dục, Luật Giáo dục Đại học chưa đầy đủ, chưa kịp thời, chưa dự liệu những bất cập phát sinh trong tổ chức, tài chính, hoạt động của các trường đại học, cao đẳng ngoài công lập để điều chỉnh; một

số nội dung hướng dẫn chưa phù hợp đối với loại hình trường đại học, cao đẳng ngoài công lập. Vì vậy, cần sửa đổi, bổ sung, thống nhất các quy định của nhà nước về phân cấp quản lý giáo dục tạo cơ sở pháp lý thực hiện tốt công tác này.

Thứ hai, phát huy vai trò trách nhiệm của cán bộ, công chức trong quá trình thực hiện việc phân cấp quản lý giáo dục.

Nghị định 115/2010/NĐ-CP và Thông tư liên tịch số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV đã quy định nhiệm vụ và quyền hạn của ủy ban nhân dân cấp tỉnh, ủy ban nhân dân cấp huyện, Sở Giáo dục - Đào tạo và Phòng Giáo dục - Đào tạo trong quản lý nhà nước về giáo dục đào tạo, từ đó cho thấy vai trò trách nhiệm của cán bộ, công chức quản lý (Chủ tịch, Phó chủ tịch ủy ban nhân dân cấp tỉnh và cấp huyện; Giám đốc, Phó Giám đốc Sở Giáo dục - Đào tạo; Trưởng phòng, Phó trưởng phòng Giáo dục - Đào tạo) ngày càng quan trọng. Do vậy, cán bộ công chức quản lý giáo dục cần phát huy vai trò trách nhiệm của mình, cụ thể như sau:

Một là, đảm bảo khoa học trong phân cấp quản lý giáo dục. Các cơ quan quản lý giáo dục, cán bộ, công chức cần nghiên cứu và chấp hành nghiêm chỉnh văn bản của cơ quan nhà nước về phân cấp quản lý giáo dục và những văn bản liên quan khác. Trong quá trình nghiên cứu thực hiện, có những khó khăn vướng mắc cần chủ động kiến nghị cơ quan nhà nước có thẩm quyền giải quyết những khó khăn và hướng dẫn thống nhất, rõ ràng. Như phần thực trạng đã phân tích, các văn bản trên có nhiều quy định chưa thống nhất, gây khó khăn trong quá trình thực hiện, thế nên các cơ quan quản lý giáo dục cần phối hợp để đề xuất trình bày những nội dung kiến nghị xác đáng với cơ quan cấp trên nhằm chỉ đạo kịp thời, đem lại hiệu quả cao trong phân cấp quản lý.

Hai là, đảm bảo tính thực tiễn trong phân cấp quản lý giáo dục.

Bên cạnh việc chấp hành các văn bản nhà nước, các cơ quan quản lý giáo dục cần chủ động, linh hoạt trong việc phân cấp quản lý. Phân cấp quản lý cần được triển khai thực hiện trên cơ sở phổ biến đầy đủ nội dung về phân cấp cho cấp dưới. Nhiều cơ quan quản lý không muốn phân cấp hoặc phân cấp nửa vời vì sợ mất quyền lợi hoặc cấp dưới không làm tốt. Muốn vậy, việc phân cấp quản lý phải xuất phát từ thực tiễn quản lý, căn cứ vào tình hình thực tế và năng lực của cấp dưới, phân cấp phải đi đôi giữa nhiệm vụ và quyền hạn, tập huấn, triển khai, bồi dưỡng cho cấp dưới thực hiện nhiệm vụ phân cấp một cách đầy đủ và hiệu quả.

Ba là, kiểm tra, đánh giá mức độ, hiệu quả trong việc triển khai thực hiện trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục trên địa bàn để kịp thời điều chỉnh hoặc kiến nghị cấp có thẩm quyền điều chỉnh cho phù hợp.

Trong quá trình thực hiện phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục cần tăng cường công tác chỉ đạo, kiểm tra các nội dung được phân cấp, đặc biệt là phân cấp về tài chính, ngân sách đối với lĩnh vực giáo dục, cơ chế tự chủ tài chính đối với các cơ sở giáo dục; cơ chế quản lý và sử dụng nguồn thu học phí và các khoản thu hợp pháp khác của cơ sở giáo dục. Các trường hiện nay còn nhiều bức xúc trong công tác

quản lý tài chính ở địa phương bởi vì nó phụ thuộc vào mức độ phối hợp hay mối quan hệ của ngành giáo dục với các ngành chức năng, nơi nào quan hệ tốt thì nơi đó thuận lợi hơn trong việc cấp phát kinh phí hoạt động.

Bốn là, cần thường xuyên tổng kết công tác phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục.

Thực trạng phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục trong thời gian qua bộc lộ nhiều khó khăn, vướng mắc ở các địa phương, đặc biệt là ở các thành phố lớn tập trung đông các trường đại học, cao đẳng và các trường tư thục. Với loại hình trường tư thục tổ chức theo hình thức hội đồng quản trị khác với quy định về chức năng, nhiệm vụ và cơ cấu tổ chức của các trường công lập, chưa rõ ràng trong quy trình công nhận hay không công nhận Hội đồng quản trị, từ đó gây khó khăn trong công tác quản lý của ủy ban nhân dân tỉnh và Sở Giáo dục - Đào tạo. Do vậy, để nhanh chóng giải quyết những vướng mắc trong việc quản lý các loại hình nhà trường, cần thường xuyên tổng kết công tác phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục. Ở các thành phố lớn cần có giao ban định kỳ 3 tháng/lần để trong quá trình thực hiện có vướng mắc, cơ quan quản lý, Bộ Giáo dục - Đào tạo có thể nắm bắt, điều chỉnh kịp thời. Ở các địa phương, mỗi năm cần thực hiện sơ kết phân cấp quản lý nhà nước về giáo dục nhằm hướng dẫn địa phương thực hiện thống nhất, tháo gỡ khó khăn, chỉ đạo phối hợp giữa các cơ quan và kiến nghị kịp thời.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục - Đào tạo, Bộ Nội vụ (2015), *Thông tư liên tịch số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV ngày 29/5/2015 của Bộ Giáo dục - Đào tạo và Bộ Nội vụ hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức của Sở Giáo dục - Đào tạo thuộc ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Phòng Giáo dục - Đào tạo thuộc ủy ban nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh*, Hà Nội.
2. Chính phủ (2010), *Nghị định số: 115/2010/NĐ-CP ngày 24/12/2010 của Chính phủ “quy định trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục”*, Hà Nội.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2010), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc thời kỳ đổi mới (khóa VI, VII, VIII, IX, X)*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa - hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”* ngày 04/11/2013, Hà Nội.
5. Quốc Hội (2012), *Luật viên chức*, Hà Nội.
6. Nguyễn Kiến Phúc (2012), *Mấy vấn đề phân cấp quản lý trong công tác thuyên chuyển, tiếp nhận công chức, viên chức*, Sở Nội vụ Bình Dương.
7. Thủ tướng Chính phủ (2012), *Quyết định số: 711/QĐ-TTg ngày 13/6/2012 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục 2011 - 2020*, Hà Nội.
8. Phạm Hồng Thái (2008), *Phân quyền và phân cấp trong quản lý nhà nước - Một số khía cạnh lý luận, thực tiễn và pháp lý*.
9. Nguyễn Hồng Thuận (2009), *Đổi mới phân cấp quản lý Trường trung học phổ thông Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế*, Hà Nội.
10. Theo: <http://voh.com.vn>. Nguồn: *Quản lý giáo dục còn chông chéo*, truy cập ngày 24/04/2015.

Ngày nhận bài: 29/04/2015. Ngày biên tập xong: 14/06/2015. Duyệt đăng: 29/06/2015